

GODA NYHETER FRÅN

HELA STADEN UPPSALA

Hämta ditt gratisexemplar
utanför en butik i närheten

(kolla vilka på
helastadenuppsala.nu)

UPPSALAS
STÖRSTA
GRATISTIDNING
VECKA 34 - 2026

Rosa Pantern blir
Rosa Tanten, s 5

Appen som hjälper dig
att flytta, rensa, hämta
och återvinna, s 9

En gömd skatt i Fyrisåns vatten, s 16.

VILDFÅGLAR

Uppsalaförfattaren Ellinor Skagegård
ger ut sin tredje bok och första roman.

Foto: Magnus Lejhall. Sidan 21



Utvecklingspartiet
demokraterna

100% Uppsala, politik för Uppsalabornas bästa
Läs mer och bli medlem på www.updem.se



Foto: Viktor Thorell.

"Varken höger eller vänster.
100% för Uppsalabornas bästa"

Stefan Hanna, Theo Blanco, Lina Hamberg och Eva Salomon
Rösta på UP i kommun- och regionvalet.

Läs om alla reformer UP fått
igenom sedan valet 2022.



Nu kör vi racer igen

Där fick jag mig en läxa! Har väl berättat om de två söta kattungarna jag skaffade ... och glömde bort vilka rovdjur katter egentligen är.

De är fortfarande inte riktigt vuxna och jag älskar dem, kol-svarta med varsin extra tå på tassarna, men usch så de bär sig åt. Eller, de bär sig ju åt som de ska – som katter alltid gjort och alltid kommer att göra – de plågar små oskyldiga möss och fåglar till döds. Och de gör det allra helst hemma på mitt köksgolv!

Jag vet, det är också naturligt, att de inte dödar sitt byte direkt

utan leker med det så länge det går – innan de till sist biter ihjäl och äter upp den pipande lilla stackaren – men ändå. Jag var inte beredd.

Som tur är har jag inte hunnit skaffa någon kattlucka, så de fritt kan springa in och ut med de blodiga resterna av skogens djur. Istället får katterna snällt sitta utanför och vänta på att jag släpper in dem, vilket jag ju helst inte gör!

Mitt lilla hus har med andra ord varit som en bastu denna varma sommar, utan några som helst öppna dörrar eller fönster. Tack Sivan och tack Elvis för det.

Och det var väl dit jag ville komma – hur skönt är det inte att hösten snart är här. Äntligen börjar tillvaron kännas som vanligt igen och det vet jag att vi är många som uppskattar.

Skola, jobb eller andra vardagliga aktiviteter väntar på de flesta av oss. Kolleger! Klasskompisar! Fotbollsträningen och bokklubben. Eller vad ni nu hittar på alla de vanliga dagarna året runt – de som är det verkliga livet.

För mig och de andra på redaktionen består ju vardagen av tidsningsproduktion, vilket iallafall jag verkligen gillar. Det är tufft i vår bransch, men utan utmaning-

ar är inte livet heller särskilt kul.

Jag vet, de ska vara på en lagom nivå och ibland har det kanske skenat iväg lite mycket de senaste åren, men nu känner jag en balans.

Haha, det har jag känt förut, strax innan det gick åt ... men iallafall.

Välkommen hösten, nu kör vi racer igen!

/Anna Löfving
chefredaktör och ansvarig utgivare
anna@ofreslottsmedia.se

Goda nyheter om Uppsala! Följ oss varje dag - på hemsidan och sociala medier

OM DU VILL SAMARBETA,
REDAKTIONELLT ELLER VIA
ANNONSER:
RING/MESSA: 0760-05 13 19
MEJLA: malin@ofreslottsmedia.se

@helastadenuppsala
www.helastadenuppsala.nu

SE PRISFÖRSLAG OCH ANNONSSSTORLEKAR PÅ HELASTADENUPPSALA.NU

TIPSA OSS OM GODA, GLADA,
POSITIVA LOKALA NYHETER:

RING/MESSA: 0760-05 64 29
MEJLA: anna@ofreslottsmedia.se

MÖT OSS PÅ REDAKTIONEN



ANNA LÖFVING

Chefredaktör och ansvarig utgivare
anna@ofreslottsmedia.se

HEMSIDA
www.helastadenuppsala.nu

TRYCK
Bold Printing Mitt AB, Sundsvall

HELA STADEN, som är politiskt och religiöst obunden, ägs och ges ut av Disruptive intelligence AB. Allt material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.



EMMA TAPPER

Skribent
hejemmatapper@gmail.com



LINA-MARIA HJORTELL

Skribent
lhjortell@gmail.com



SANDRA GUSTAFSSON

Hälsoskribent
heal4real.se@gmail.com



BIRGITTA MARKENDAHL

Skribent
info@ofreslottsmedia.se



BIRGITTA KULLING

Köör
birgitta.kulling@gmail.com



MALIN ÅNEBY

Säljare
malin@ofreslottsmedia.se

Hej!

På lördagar, varannan vecka, finns den nya papperstidningen att hämta på cirka 25 ställen runt om i stan. Kolla på hemsidan exakt var!

Du hittar vår e-tidning på www.helastadenuppsala.nu. Den finns vanligtvis där ett par dagar innan papperstidningen hunnit till tidningsställen.

Tipsa oss om goda nyheter - på mejl, sms, hemsidan eller via instagram och facebook.

Korta nyheter om kultur

Skyla Tylaa som dragplåster

Vaksala torg blir en av de stora scenerna under Kulturnatten i Uppsala lördagen den 12 september. Kulturorganisationen Selam tar tillsammans med Uppsala konsert och kongress över torget och bjuder in till en kostnadsfri musik- och dansfest av högsta internationella snitt, med världsstjärnorna Mr Eazi och Skyla Tylaa som dragplåster.

Naken yngling vid dörrpost

Mellan 29 augusti och 11 oktober har konstnären Stuart Mayes en utställning på Uppsala konstmuseum, där han visar hur synen på kropp, identitet och begär har förändrats över tid. Museet skriver att utgångspunkten är målningen Naken yngling vid dörrpost från 1906, som visades i Uppsala året därpå och fortsätter: "Genom att arbeta med textil, rumslighet, objekt och arkivmaterial rör du dig som besökare mellan fakta och tolkning, mellan dokumentation och spekulation. Konsthistoria, lokalhistoria och HBTQI + historia flätas samman och skapar en berättelse där det förflutna inte är avslutat, utan fortsätter att verka i nuet."

Drottning Kristina 400 år

I år är det 400 år sedan drottning Kristina föddes. Jubileet uppmärksammas på Uppsala slottshistoriska med konserter, föredrag, stadsvandringar och visningar som berättar om hennes liv, hennes samtid och hennes koppling till Uppsala.

Art night och History night

På torsdagarna under hösten bjuds Uppsalaborna på Art Night på Uppsala konstmuseum och History Night på Uppsala slottshistoriska. Slottet fylls med konserter, samtal, visningar, scenkonst och kvällsöppet med café och restaurang.

Dubioza Kolektiv till UKK den 11/9

Fredagen den 11 september gör det bosniska bandet Dubioza Kolektiv sin första Uppsalaspelning. UKK arrangerar konserten på Vaksala torg som en uppvärmning inför Kulturnatten, med fri entré och öppet för alla åldrar. Under de senaste två decennierna har Dubioza Kolektiv turnerat intensivt och spelat på några av Europas största festivaler, däribland Glastonbury, Roskilde, Lollapalooza, Exit Festival och Pol'and'Rock. Hösten 2025 gjorde de en utsöld och bejublade spelning på Fällan i Stockholm.

Från småstad till modern storstad

Utställningen Uppsalavyer på Uppsala slottshistoriska berättar genom historiska verk om stadens utveckling från småstad till modern universitetsstad. Den innehåller även bidrag från fototävlingen Din Uppsalavy, där Uppsalabor har delat sina egna bilder av staden.



Gör en utflykt till

Ulva Kvarn

Upplev levande hantverk i den vackra naturen vid Fyrisån! Glashytta, urmakeri, silversmedja, ateljé, antik, café och restaurang!

Bakluckeloppis varje södag!

Välkommen!



JÄCKE..

ALLT ROLIGT BLIR
ÄNNU ROLIGARE

SJÖDIN

UNDERHÅLLER RIMMAR & SJUNGER

ENTRÉ 150 KR

21 SEPTEMBER

18.30 - 20.00

MISSIONSKYRKAN UPPSALA

S:T OLOFSGATAN 40

ARRANGÖRER:
LIONS CLUB UPPSALA OCH LIONS CLUB UPPSALA DISA
INFORMERAR OM SIN VERKSAMHET

➔

Lions Club är världens största ideella
hjälporganisation med 1,4 miljoner medlemmar i 50 000
klubbar i mer än 200 länder.
Lions är politiskt och religiöst neutralt

Världens grönaste sjukhus

Akademiska sjukhuset är ett av tre svenska sjukhus som tar plats på Newsweeks och Statistas nya internationella lista över världens grönaste sjukhus. Akademiska tilldelas tre av fem möjliga löv i rankningen. Listan omfattar 250 sjukhus i 36 länder. Utöver Akademiska finns Karolinska universitetssjukhuset och Sahlgrenska universitetssjukhuset med bland de svenska sjukhusen.

Under 2026 ligger bland annat fokus på att minska överanvändningen av undersökningshandskar, förbättra sorteringen av kliniskt avfall, minska användningen av vissa miljö- och hälsofarliga kemikalier samt minska matsvinnet. Även läkemedelsanvändning och resor till och från vårdbesök ingår i årets miljömål.

Camerata till Domkyrkan

Västeråskören Camerata, som bildades 2015, inleder konserthösten i Uppsala domkyrka söndagen den 6 september klockan 17.00 med ett spännande program. Dirigent är Håkan Olsson Reising och han och kören bjuder på verk av Karl Jenkins, Stefan Klaverald, Arvo Pärt, Agneta Sköld, Hans Hartman, Sven-Erik Johansson och Sven-Erik Bäck. Det är fri entré och en frivillig kollekt tas upp vid utgången.

Söndagsdjup i Vaksala

Det är högmässa varje söndag klockan 9.30 i Vaksala kyrka med efterföljande kyrkkaffe. Klockan 11.00 börjar "Söndagsdjup" under de flesta söndagarna under hösten. Den 30 augusti klockan 11.00 håller Lina Sjöberg, teologie doktor i Gamla testamentets/hebreiska bibelns exegetik, ett föredrag om skapelseberättelserna (det finns två) som är så olika. Hon ger en fördjupad tolkning av texten om de första människorna och vad ormen egentligen gjorde. Den 6 september är det prästen och Lutherkännaren Peter Strömmer som berättar om Stora Katekesen och varför den angår oss idag. Strömmer har forskat om Luther sedan 1983.

Världens främsta lärosäten

Uppsala universitet är fortfarande på topp 100 när Academic Ranking of World Universities (ARWU), också känd som Shanghai-rankningen, listar världens främsta lärosäten. Universitetet tappar en placering från förra året men ändå rankas Uppsala universitet även i år som näst bästa svenska lärosäte efter Karolinska institutet (KI).

Bästa skandinaviska universitet är University of Copenhagen på plats 34. Världens tre främsta universitet är fortfarande de amerikanska lärosätena Harvard University, Stanford University och Massachusetts Institute of Technology.

Vill du annonsera? Deadline för nästa tidning är fredagen den 28 augusti!
Mejla annons@ofreslottsmedia.se eller ring 0760-05 13 19

Din musik i Uppland

Säsongsstart!



3 sept 19.00 UKK, Stora salen

Chopins pianokonsert

Uppsala Kammarorkester
Ruth Reinhardt, dirigent
Kate Liu, piano

Musik av Damström, Chopin, och Mendelssohn



13 sept 16.00, UKK Sal B

Poste Restante

Residensartist
Torleif Thedéen, cello
Gäst Per Lundberg, piano
Offentlig masterclass med
cellostudenter efter paus

Konsertintroduktion 15.20



19 sept kl 16, UKK, Restaurangen

Carte Blanche

Trio X med hemliga gäster
Fri entré!

Samarbete med
Uppsala Konsert & Kongress
och Musikens Hus Vänner



23 sept–4 okt, Konsertkarusellen

Älskade stråkar

Stråkarna ur
Uppsala Kammarorkester
Ledare och Solist
Fredrik Paulsson, violin

Musik av Mendelssohn, Mozart,
Sibelius och Grieg

Turné i länet.
Tid och plats:
musikiuppland.se

**MU
SIK**
I UPPLAND

Arrangör och biljettinformation Musik i Uppland | 018-17 19 20 | musikiuppland.se

Rosa Pantern blir Rosa Tanten



Zakaria Hersan tycker att det är kul att jobba på natten och träffa olika människor.

Restaurangen Rosa Pantern på Sysslomansgatan har varit en del av Uppsalas stadsbild i över 40 år. För snart tio år sedan tog Uppsalabon Zakaria Hersan över restaurangen tillsammans med sin barndomsvän Roni Haydar. Tidigare var det en annan barndomsvän till dem som ägde stället, men han ville göra något annat. Då dök möjligheten upp för Zakaria och Roni att ta över restaurangen.

– Vi har varit här sena nätter och

käkat, och vi tyckte att det var en fin, bra och rolig verksamhet, både att arbeta på och att driva, säger Zakaria.

Restaurangen erbjuder en klassisk gatuköksmeny med bland annat kebab, kycklingkebab, gyros, hamburgare, pizza och olika snacks. Kebab är deras specialitet, och det är också mest populärt bland kunderna. De har nattöppet nästan varenda dag, med undantag för måndagar och söndagar.

– Vi vill erbjuda möjligheten att äta efter att man varit ute på nation eller krogen, säger Zakaria.

Vidare berättar Zakaria att keba-

ben är handskuren och dagsfärsk, ingenting kommer från frysen.

De satsar på klassiska maträtter, men ger dem ett lyft. Det innebär att de kan lägga till saker som finns på menyer runtomkring i Sverige.

– Vi lägger till exempel till röd-kålssallad, vilket folk uppskattar.

Vid Hela stadens besök är förberedelserna i full gång inför dagens öppning. Inne i lokalen går färgtonerna i rosa och det finns en del pantrar som smälter in i inredningen. Dock är de i nuläget övertäckta med texten “something new is cooking”.

I början av juni fick Rosa Pantern ett kravbrev från Hollywoodbolaget MGM. De äger rättigheterna till Rosa Pantern, och de krävde att restaurangen i Uppsala byter namn. I början var det en del oklarhet kring vad de på MGM riktigt ville och vad som skulle hända med restaurangen framöver.

– Det har varit en stressig period, men det mesta har landat nu och vi har kommit överens med dem, säger Zakaria.

När det stod klart att namnet Rosa Pantern inte längre fick användas gick de ut i sociala medier och bad om namnförslag från Uppsalaborna. De fyra förslag som fick flest röster valdes ut, och Uppsalaborna fick sedan rösta och kommentera.

– Det är en kul grej att alla fick

vara med och rösta fram det nya namnet.

Namnet som därefter fick flest röster och kommentarer var Rosa Tanten, vilket Zakaria också tycker är ett bra och roligt namn. Därför heter restaurangen numera Rosa Tanten. I nuläget arbetar de för fullt med att ändra på allting, eftersom namnet Rosa Pantern eller figuren inte får användas någonstans längre. Det behövs ny design inne i lokalen, nya skyltar, nya engångsartiklar osv.

– Det kommer bli en ny logga och en ny maskot. Vi håller på att designa en bild på en tant, det kommer bli något roligt.

Zakaria berättar att för cirka två år sedan såg restaurangen helt annorlunda ut invändigt – den var grå och trist. De gjorde då en totalrenovering av lokalen, vilket kunderna uppskattade mycket.

– De tycker att det är jättesnyggt.

Framöver försäkrar han att det mesta kommer att vara sig likt med färgerna inne i lokalen, nu när restaurangen heter Rosa Tanten i stället för Rosa Pantern. Han säger också att det finns planer på att utvecklas ännu mer i framtiden, men det får vänta ett tag.

– Vi vill få klart det nya namnet, därefter får vi se vad nästa steg är, avslutar Zakaria.

TEXT OCH FOTO: LINA-MARIA HJORTELL

Tioårsjubileum för Från Broadway till Duvemåla

Musikalkonserten Från Broadway till Duvemåla ger sig ut på Sverigeturné, och föreställningen firar 10-årsjubileum på Uppsala Konsert & Kongress torsdagen den 17 september klockan 19.30. Medverkande är John Martin Bengtsson (The Phantom of the Opera, Les Misérables, Wicked, Kristina från Duvemåla med flera), Petter Snive (Les Misérables, Kinky Boots, We Will Rock

You, Kristina från Duvemåla med flera), Emma Stallvik (Grease, Fame med flera), Jessica Marberger (Joyride, Next to Normal, West Side Story, Mamma Mia! The Party med flera) och Viktoria Tocca (Kristina från Duvemåla, The Phantom of the Opera, Evita, Broarna i Madison County med flera. Ordinarie: 490 – 720 kr Pensionär: 490 kr. Serviceavgift tillkommer. Åldersgräns 13 år.

Vill du också ha:

**EN VÄLFÄRD
SOM SÄTTER
VÅRD FRAMFÖR
VINSTER**



PÅ DIN SIDA

Vänsterpartiet
Uppsala

Jocke & Nisse

bidrar till en trivsamt stadskärna i Uppsala

För tre år sedan flyttade Oscar Nisse Nilsson till Uppsala från Skellefteå. I november 2023 öppnade han klädbutiken Jocke & Nisse på Dragarbrunnsgatan tillsammans med sin kompis Joachim Ejderskog. Tidigare jobbade han som klädleverantör och sålde kläder till olika butiker.

– Jag tänkte att det skulle vara kul att prova på att vara på andra sidan, säger Nisse.

Nisse hade besökt Uppsala under valborg och hade några vänner här sedan innan. Han fick en positiv bild av staden och gillar människorna som bor här. Dessutom tyckte han att det saknades en unik klädaffär i Uppsala, och att många företag lägger ner sin verksamhet och flyttar till Gränby eller Boländerna.

– Vi vill vända trenden och vara en central punkt i stadskärnan. Om det slutar finnas caféer, restauranger och butiker i stan,

då blir det bara en stad att bo och inte att leva i.

I dagens samhälle är många människor deprimerade, vilket Nisse tror till stor del beror på att vi träffar människor mer sällan i vardagen. Fler jobbar hemifrån, har digitala möten och handlar online.

– Vi vill motivera folk att åka ut och träffa andra människor, till exempel genom att handla i en butik.

I butiken finns ett stort sortiment av herrkläder, men många av kläderna fungerar också som unisex. Deras nisch är kläder från Skandinavien, och där finns bland annat märken som Woodbird, Revolution och Lemmel. En del av kläderna kommer också från egen produktion, som till exempel limited edition t-shirts och kepsar.

– Vi designar det som vi känner saknas på marknaden och som vi tycker är kul att göra själv, säger Nisse.

Förutom kläder finns det också



Oscar Nisse Nilsson tillsammans med kollegan Ludvig Trepkow.

posters, kaffe och andra livsstilsprodukter till försäljning i butiken. Posters köps in från olika okända svenska grafiker. Kaffet är inte enbart till försäljning, utan de bjuder också på kaffe under hösten, vintern och våren. Kaffet kommer från Uppsala kafferosteri.

– Kaffe är en viktig del i svensk kultur och det bjuder in till att ses utan anledning, säger Nisse. Vi behöver få tillbaka det här med att knacka på hos någon och ta en kopp kaffe.

Det är viktigt för dem att skapa en mysig och hemtrevlig atmosfär i butiken. Kunderna ska känna att de kommer hem till sitt vardagsrum, och gå därifrån gladare än när de kom in. Responsen från kunderna har varit positiv genom åren, och många uttrycker uppskattning över att butiken finns. – Senaste året har vi varit riktigt kärleksbombade, konstaterar Nisse.

Vidare berättar Nisse att det är en fin sammanhållning bland personalen och att alla är mycket engagerade. I nuläget är det fem personer som arbetar i butiken, och en av dem är Ludvig Trepkow.

– Jag har arbetat här i cirka ett år och det är en underbar arbetsplats. Vi är ett gäng likasinnade personer som har superroligt tillsammans, säger Ludvig.

I tankarna finns hela tiden planer på att utvecklas och växa, men Nisse poängterar vikten av att inte stressa fram något och njuta av det de skapat också. Att ha ett eget företag innebär mycket jobb, men intentionen bakom är avgörande för hur bra det går. – Gör du något bara för att tjäna pengar tror jag att det är svårt att få det att fungera, men om du tror på din sak och gör det med hjärtat så kommer det bli bra till slut, avslutar Nisse.

TEXT OCH FOTO: LINA-MARIA HJORTELL



Klädbutiken Jocke & Nisse hittar du på Dragarbrunnsgatan mitt i Uppsala city.

www.helastadenuppsala.nu
– goda nyheter varje dag!

“Rädda Fyrishovs camping från att stängas”

Fyrishovs camping är en viktig del av helheten runt Fyrishov. Inte minst vid cuper och andra event. Trots att campingen nyligen har rustats upp vill Uppsala kommun flytta den för att ge plats åt en park och ett förändrat åstråk.

Utvecklingspartiet demokraterna säger nej. Att stänga en fungerande camping med 90 campingplatser och 26 stugor för att bygga upp en ny på en annan plats är ett slöseri med skattebetalarnas pengar. UP har ett alternativt förslag där campingen bevaras och kombineras med ny park och åstråk.

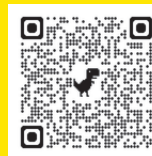
”Kommunen förstår inte att campingen är en viktig del av Fyrishovsområdet. Idrottsperspektivet saknas återigen”, säger Göran Mattsson, Utvecklingspartiet demokraterna.

Fem krav från Utvecklingspartiet demokraterna

1. Stoppa stängningen av Fyrishovs camping.
2. Utveckla campingen som en del av Fyrishov.
3. Kombinera campingen med park och åstråk.
4. Rädda parkeringsplatserna vid Fyrishov som styret vill minska.
5. I alla byggprojekt inom sport skall idrottsföreningar göras till experter och vara med redan i planeringsstadiet.

Läs mer om partiets politik på www.updem.se

Se UP:s alternativa parkförslag och läs debattartikeln: “Camping och tillgänglig parkering är avgörande för Fyrishovs framtid”



Göran Mattsson, ersättare i Idrotts- och fritidsnämnden, på plats på Fyrishovs Camping. Bakom Göran finns de 26 nyrenoverade campingstugorna.

POLITISKT REKLAMMEDDELANDE Sponsor: Utvecklingspartiet demokraterna. Kommun- och regionvalet 2026. Läs mer www.updem.se/transparens



Betala en del i taget

12 månaders räntefri avbetalning



**Gäller ej Flex Express, Nya luckor eller bänkskivor, diskbänkar och köksblandare.*
***Vid köp av ett Nordanro Premiumkök erbjuder vi paketpris på vitvaror från Electrolux Excellence och Siemens extraKlasse. Fråga i din butik.*
Erbjudandena gäller 17/8-27/9 2026. Kan ej kombineras med andra erbjudanden.

40%

rabatt på
Nordanrokök*

Drömmer du om ett nytt kök? Vi ritar upp ditt kök kostnadsfritt och hjälper dig hela vägen, från idé till installation.

Besök din lokala butik så hjälper våra köksinredare dig!

Paketpris på
vitvaror**

Elon Bo Wahlgren
Takpannegatan 2, Uppsala
018-20 10 00, Mån-fre 10-20, lör-sön 10-18



Att låna kostar pengar!

Om du inte kan betala tillbaka skulden i tid riskerar du en betalningsanmärkning. Det kan leda till svårigheter att få hyra bostad, teckna abonnemang och få nya lån. För stöd, vänd dig till budget- och skuldrådgivningen i din kommun. Kontaktuppgifter finns på konsumentverket.se.

Appen som hjälper dig att flytta, rensa, hämta och återvinna – BUMS

– Snabbt, smidigt, prisvärt och bättre för miljön!

William Apelgren är 22 år och har precis börjat läsa Retail management vid Handelshögskolan i Stockholm. Att starta företag och studera är två saker han brinner för.

– Både företagandet och studierna ger mig mycket energi. Att Bums snabbt har blivit uppskattat av många känns väldigt roligt.

William har alltid varit intresserad

Ot

av teknik och apputveckling. Sin första app byggde han redan som 14-åring. Nu har han på egen hand utvecklat Bums, en digital marknadsplats för praktisk hjälp i vardagen.



Affärsmodellen i Bums är så kallat tvärsidig. Den som behöver hjälp med att till exempel flytta saker, hämta en möbel, återvinna prylar eller utföra något praktiskt i hemmet publicerar ett uppdrag och bestämmer vilket pris som erbjuds. Personer som vill utföra uppdraget, så kallade helpers, kan därefter anmäla sitt intresse. Uppdragsgivaren väljer själv vem som får jobbet och kan se att helpern är identifierad med BankID. William förklarar: – Uppdragsgivaren bestämmer

vad uppdraget är värt och väljer sedan den person som känns bäst lämpad. Det skapar en enkel och transparent marknad.

Betalningen hanteras tryggt genom appen. När uppdraget har slutförts betalar Bums ut ersättningen till helpern. Förutom en serviceavgift på 19 kronor behåller Bums 20 procent av uppdragets värde. Helpern får därmed behålla 80 procent.

Bums har hittills byggts och finansierats av William, utan externt kapital. Nu när tjänsten är lanserad öppnar bolaget sin första investeringsrunda och söker två miljoner kronor. – Produkten är redan lanserad och används av riktiga kunder och helpers. Kapitalet ska framför



William Apelgren har startat appen BUMS för att underlätta för den som vill ha snabb hjälp.

allt användas till marknadsföring, kundanskaffning och fortsatt expansion.

Sedan tio år tillbaka finns ett annat företag som arbetar på ett liknande sätt. William tror att Bums, som erbjuder enklare flöden, fler betalningsalternativ och bättre villkor för dem som utför uppdragen, kommer att kunna konkurrera.

– Det mesta mår bra av konkurrens. Vår närmaste konkurrent tar 25 procent i provision, medan Bums tar 20 procent. För kunderna tror jag att det är positivt att det nu finns ett tydligt alternativ på marknaden.

Miljö och återbruk är också en viktig del av Bums. Genom initiativet Klimatnyttan uppskattar appen hur stora koldioxidutsläpp som kan undvikas när en sak återbrukas i stället för att slängas eller ersättas med en ny tillverkad produkt.

– Vi måste göra det enklare att återbruka, ge bort och återvinna

så mycket som möjligt. Det hållbara alternativet måste också vara det smidigaste alternativet.

Bums kan användas i hela Sverige, även om den första satsningen sker i Mellansverige med fokus på Stockholm och Uppsala. I Uppsala finns redan omkring 25 helpers som väntar på kunder och uppdrag.

Den som behöver en snabb och enkel lösning på ett praktiskt problem laddar ner appen och registrerar sig. Att använda tjänsten är enkelt. Uppdragsgivaren beskriver vad hen behöver hjälp med, gärna med en bild, väljer ett pris och publicerar uppdraget. Därefter kan personer som är identifierade med BankID anmäla sitt intresse.

– Det ska självklart kännas tryggt och säkert att anlita någon genom Bums, samtidigt som det ska gå snabbt, smidigt och vara prisvärt.

TEXT: ANNA LÖFVING

Sångglada barn

Gottsunda kyrka öppnade redan 3 september för sångglada barn. G-klavarna 1 för barn i årskurs 2-4. G-klavarna 2 för barn från årskurs 5-7. Ingen provsjungning. Bara att dyka upp och sjunga med. Övningsstider:

G-klavarna 1: Torsdagar kl. 15.45-16.30

G-klavarna 2: Torsdagar kl. 17.00-17.45

Anmälan via Sensus. Kontakt: Gunnar Gillfors

Telefon: 018 430 38 15. E-post: gunnar.gillfors@svenskakyrkan.se

Medan vi brinner

Uppsalaförfattaren Amer Sarsour har dramatiserat sin hyllade debutroman Medan vi brinner som i Josefin Ankarbergs regi blir en fängslande coming-of-age-berättelse om hopp, identitet och att bli vän med den låga som brinner inom en.

Genrep fredag 18 september klockan 18.00

Premiär lördag 19 september klockan 16.00

Onsdag 23 september klockan 18.00. Föreställningen spelas flera gånger i veckan fram t o m 19 november.

EVERY
SPORTCENTER

GYM, GRUPPTRÄNING, PADEL & SOLARIUM

Välkommen in till en inspirerande atmosfär där du har allt under samma tak. Gym, gruppträning, personlig träning och smallgroups. Från september hittar du även CYKLING på gruppträningsschemat! Allt för din utveckling.

OBEGRÄNSAD TILLGÅNG TILL GYM & GRUPPTRÄNING

FÖR DIG SOM VILL SPELA PADEL INGÅR DET
I ALL-INCLUSIVE MEDLEMSKAPET

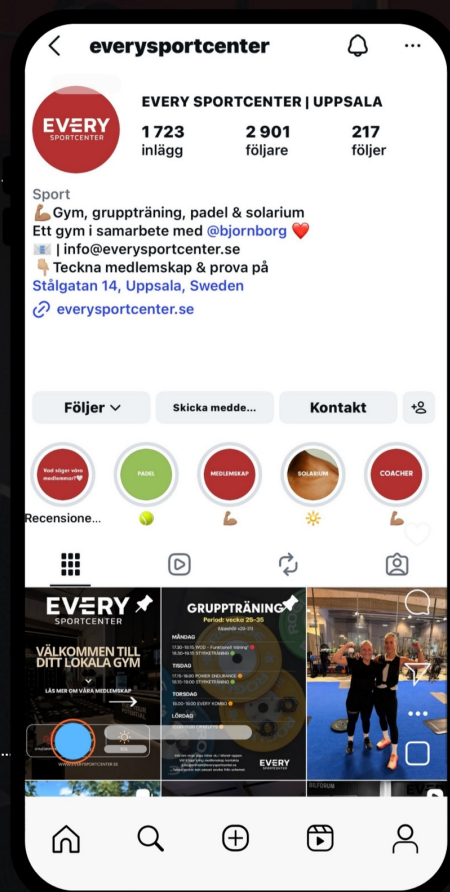
599kr/mån



FYRISLUND

Stålgatan 14,
Uppsala

NYHET!
BLÅLJUS MEDLEMSKAP



www.everysportcenter.se

@everysportcenter

Vården måste hänga ihop – hela vägen hem

Eva Salomon och Johan Rylander arbetar båda i vården och ser följderna när patienter faller mellan kommunens och regionens ansvar. De vill flytta resurser från administration till patientnära vård och ge personalen större möjlighet att påverka arbetet.

Den äldre personen skrivs ut från sjukhuset. Hemma måste läkemedel, hemsjukvård, hemtjänst och uppföljning fungera från första dagen. Samtidigt undrar anhöriga vem som har ansvaret och personalen försöker få tiden att räcka till.

Eva Salomon är specialist-sjuusköterska och en av Utvecklingspartiet demokraternas profiler i vård- och äldre frågor. – För den som är sjuk spelar det ingen roll om kommunen eller regionen är huvudman. Man vill få hjälp, känna trygghet och veta att någon ser till hela situationen.

Johan Rylander är sjukvårds-biträde på ortopedavdelningen

vid Akademiska sjukhuset och kandidat för UP i regionen. – Regionen har för länge försökt administrera sig ur problem som i grunden handlar om bemanning, arbetsmiljö och bristande ansvarskedjor. När vårdpersonalen säger att systemet inte håller måste politiken lyssna.

Region Uppsala måste styras om från administration till mer patientnära vård.

– Vi måste sluta låtsas som att vårdkrisen kan lösas med fler styrdokument och administrativa projekt. Det som saknas är tid, kontinuitet, vårdplatser, fungerande vårdkedjor och tillit till professionerna, säger Eva.

Bristerna är särskilt tydliga när äldre skrivs ut från sjukhuset menar Eva.

– Hemgången från sjukhus är ofta en känslig punkt. En patient kan vara medicinskt färdigbehandlad, men ändå inte trygg hemma. Är hemtjänsten informerade? Är läkemedlen genomgångna? Förstår patienten planen? Har anhöriga fått information?

Johan lyfter också hur viktigt det

är att patientens hela mående tas hänsyn till inom sjukvården.

– Vi borde införa omvårdnadsronder där vi inte bara frågar om prover och läkemedel, utan även om patienten sovit, förstår vårdplanen och om det finns någon oro inför hemgång.

UP vill införa en särskild akut-mottagning för äldre i Uppsala län.

– Många äldre som kommer till akuten har flera olika besvär. De behöver ofta mer tid och annan kompetens än vad en hårt pressad akutmottagning alltid kan ge. Med en särskild akutmottagning för äldre kan vi avlasta den vanliga akuten och samtidigt ge äldre patienter ett bättre omhändertagande, säger Eva.

På Akademiska sjukhuset vill Eva och Johan flytta makten närmare sjukhusgolvet. Självstyrande team ska ge professionerna större ansvar och bättre möjlighet att utveckla arbetet. De vill också se tydligare språkkrav och mer språkutbildning.

– Svenska språket är inte en detalj i vården. Det är patientsäkerhet. Patienten måste förstå vad personalen säger och vad nästa steg i vården är.

För UP är det viktigt att politiken också genomförs. Här lyfter Eva Silveravtalet, som UP slöt med kommunstyret om äldreomsorgen. Avtalet har bland annat bidragit till minskad sjukfrånvaro, bättre uppföljning, ökat inflytande för pensionärsorganisationer och steg mot minskad minutstyrning i hemtjänsten. Eva pekar på att trygghet och värdighet ofta används i retoriken, men orden måste få praktisk betydelse.

– Världig vård är att det finns personal. Att de har tid att utföra sitt arbete och att äldre inte lämnas

ensamma med oro. Att vården hänger ihop. Och viktigast av allt att patienten blir sedd som människa.



Johan Rylander är sjukvårdsbiträde på ortopedavdelningen vid Akademiska sjukhuset och kandidat för UP i regionen.

Johan menar att det är detta som regionvalet ytterst handlar om.

– Ska regionen fortsätta lägga kraft på byråkrati, dyra projekt och central styrning, eller ska resurserna flyttas till vården, personalen och patienterna?

Det här vill UP:

- Ta bort minutstyrningen i hemtjänsten.
- Inrätta en särskild akutmottagning för äldre.
- Kraftigt stärka BUP, även med seriösa privata utförare för att kunna ge barn snabbare hjälp.
- Stärka förlossningsvården med fler barnmorskor, fler platser, bättre stöd vid förlossningsrädsla och stärkt eftervård.
- Införa omvårdnadsronder som tar hänsyn till patientens hela mående.
- Flytta resurser från administration till patientnära vård och införa självstyrande team.
- Ställa tydligare språkkrav och stärka stödet i yrkessvenska.



Eva Salomon är specialistsjuusköterska och en av Utvecklingspartiet demokraternas profiler i vård- och äldre frågor. Hon är också ersättare i Äldrenämnden, Uppsala kommun. Foto: Viktor Thorell.

På Landsberga gård – Nu är höstskörden igång

Just idag känns hösten avlägsen, men för David Sandqvist och de andra på Landsberga gård har höstsäsongen nu inletts. David skrattar.

– Vi har börjat med årets höstskörd. För ett par dagar sedan var det dags att ta fram traktor och skördetröska och starta skördarbetet. Först ut är höstvetet och snart följer de andra grödorna efter.

Familjen Sandqvist har funnits på Landsberga gård – mellan Uppsala och Enköping – sedan 1888. Davids farfars farfar var först på plan och sedan dess har generationer med lite olika fokus på gården och marken runt den verkat här. David trivs utmärkt med sitt eget arbete på gården och tror på en framtid bland hönsen, de närproducerade varorna som säljs på caféet och i butiken och på grödorna som växer på fälten runt honom.

– Det är omväxlande och roligt och man lär sig mycket av att bo och jobba här. Jag tycker verkligen om det.

Den huvudsakliga sysselsättningen på Landsberga idag är skötseln av de cirka 45 000 hönorna, som tillsammans värper en stor mängd ägg varje år. De flesta säljs i butiker i Mellansverige och i butiken på gården. Att vara självförsörjande när det gäller fodret som hönorna behöver

tycker David är viktigt.

– En mindre del av vetet som skördas nu mals till mjöl i vår stenkvarn, men det mesta blir till mat för våra hönor.

På många gårdar som producerar hönsfoder runt om i Sverige mals säden ner så att hönsen får ett mjukt foder. Även om det har vissa fördelar berättar David att de på Landsberga gör tvärtom.

– Eftersom hönorna gillar att



Joakim Sandqvist, ovan, är Davids farbror och tillsammans med Per Sandqvist ägare till Landsberga gård. Liksom de andra är han mycket involverad i de olika momenten som håller verksamheten igång. Just nu ska grödorna skördas för att läggas på tork och snart bli till foder för hönorna och mjöl till bröd och bakverk i butiken och caféet.



Gård sluts cirkeln

picka och leta godbitar när de äter försöker vi behålla kornen hela. Det gör djuren glada märker vi och är deras naturliga sätt att få i sig föda.

Förutom vete odlar man till exempel raps och havre på fälten vid Landsberga och det som ytterligare krävs – bland annat kalk och soja – för att hönsen ska må bra köper man in. Det mesta finns dock att tillgå på de egna fälten och David tycker det

känns bra.

– Att cirkeln blir sluten kan man säga. De vi odlar här, går åt här.

Just det här året är veteskörden inte riktigt så bra som tidigare år. Det beror på den kalla vintern och att snön inte låg kvar som ett skydd särskilt länge. Hur fort det går att skörda beror på vädret de kommande veckorna, och David hoppas på torrt och lagom varmt väder, så att grödorna torkar och snart går att använda.

– När vi skördat lägger vi det på tork i den röda ladan här.

Att det på grund av klimat-förändringar tycks bli varmare och varmare i Sverige är något som annars påverkar skördarna negativt och David säger att han och de andra behöver ta hänsyn till den utvecklingen – och planera för ett annat sätt att odla framöver.

– I dagsläget bevattnar vi ingenting, men fortsätter det att bli allt

varmare kan det bli ett måste.

En viss del av grödorna som mals till mjöl på gården blir så småningom till bröd, som bakas i köket på Landsberga och säljs i cafét eller i butiken. Från ”ax till limpa” och ”från korn till ägg” är ett sätt att jobba som passar David och hans familj och personal perfekt.

– Att sluta cirkeln på det här sättet känns rätt för oss, avslutar David. Välkomna hit när ni vill!

TEXT: ANNA LÖFVING



David Sandqvist, nedan, berättar om höstskörden på Landsberga gård. Hönorna, ovan, ser fram emot nya korn att sprätta och picka bland.



Bara två stjärnor

”Bara två stjärnor” heter en föreställning som är en samproduktion mellan Kulturhuset stadsteatern/Soppsteatern och Uppsala stadsteater. Föreställningen spelar löpande på båda teatrarna under hösten, med urpremiär 4 september på Uppsala stadsteater och Stockholmspremiär 23 september. Lolo Amble-Naess har skrivit detta drama på gränsen till komedi för två stjärnor och Mikaela Ramel regisserar.



Urpremiär för Bara två stjärnor den 4 september på Uppsala stadsteater.

Józef Kotowicz

Den 29 augusti mellan klockan 18.00 och 19.00 får Gottsunda kyrka besök av organisten Józef Kotowicz från norra Polen. Han är mångsysslare och är bland annat lärare, organist, moderator för det konstnärliga livet och främjare av orgelmusiken i nordöstra Polen. År 1994 vann han den internationella orgeltävlingen i Szczecin–Kamień Pomorski. Fri entré.

Ulleråker Madonna

Höstens stora utställning ”A Possible Image – of what is just becoming reality” med den internationellt uppmärksammade finländska konstnären Eija-Liisa Ahtila är höstens stora utställning på Uppsala konstmuseum. Hennes permanenta offentliga konstverk Ulleråker Madonna invigs samtidigt.

Ny behandling mot hjärtsvikt

Varje år drabbas miljontals människor världen över av hjärtinfarkt. Många som överlever en hjärtinfarkt utvecklar senare hjärtsvikt på grund av den ärrbildning som uppstår när hjärtat läker. Forskare vid Uppsala universitet presenterar nu en ny typ av biologisk behandling, som ges i det skadade kärlet och stimulerar läkning. Den nya behandlingen är utvecklad för att kunna användas kliniskt i samband med ballongvidgning. Forskarna hoppas kunna genomföra kliniska studier i höst.



Kristina Emanuelsson och Lars Eriksson, till vänster, säljer kläder, väskor, smycken och annat – allt på tema vikingatiden – som de producerat själva. Hann man inte till Historiska dagarna vid Ulva kan man köpa i webbutiken Fallorka.se.

Nedan syns sagoberätterskan Rosenfinken, som samlade många barn – och en del vuxna – för att berätta sagor från förr.

Den som ville ha en tatuering à la Vikingatid kunde få en sådan och den som ville fåttas på ett mjukt sätt – och inte var för stor – kunde göra det.

Starke viking (ovan) visade musklerna inför en stor publik.

Tornerspel, om än i liten skala, bjöds det förstås på under de historiska dagarna. .



Till publikens förtjusning fanns det två vackra och stora ridhästar med vid Ulva kvarn, och ingen kunde undvika att se hur duktiga de var på att delta i tornerspelen som visades upp.

Historiska dagar

Dramtisk stämning vid Ulva kvarn i helgen

Det är söndag mitt i augusti och lite dramatiskt väder över Ulva kvarn. Det passar fint eftersom det för andra dagen i rad arrangeras Historiska dagar och de mörka skyarna fint ramar in riddare, gycklare, hästar, lägertält och marknad.

Temat är Vendeltid, Vikingatid och Medeltid och både de medverkande och många av besökarna är tidsenligt klädda. Några som går in ordentligt för sitt historiska intresse är Sara Normansson och Malin och Erik Rönn. De kommer från Alunda-trakten och berättar att det just där gjorts fynd från Vendeltiden som gjort att de blivit nyfikna. – Vi är kanske lite nördiga, skrattar Erik, men har ett väldigt stort historieintresse.

Sara håller med och berättar att de bildat en förening som nu har ett 100-tal medlemmar, varav många är hantverkare och kombinerar

praktiskt arbete med teoretiskt. – Vi bjuder in föreläsare några gånger per år och sen träffas vi förstås ofta i föreningen och har det jättetrevligt.

En annan mycket aktiv grupp på plats vid Ulva kvarn dessa dagar är Riddarna af Bardhe. Bardhe är ett gammalt namn för Bålsta och mycket av deras aktiviteter kretsar kring en ridskola där. Idag är de vid Ulva för att visa upp hur medeltida stridskonst, bland annat till häst, kunde se ut. Erik Modin, konferencier och utklädd till riddare, berättar.

– Vi kommer snart att visa upp hur skickliga riddarna kunde vara, inte minst till häst. De både red spikrakt och var träffsäkra. Visst var det ofta krig, men inte alltid. Riddarna hade även uppvisningar för att visa sin skicklighet.

Föreningen i Bålsta startade 2012 och idag är både barn, ungdomar och vuxna engagerade. Erik säger att det handlar om rolig gemenskap, historieintresse och

en mycket speciell idrott. Erik skrattar.

– En unik typ av sport får man säga, som är väldigt rolig.

Kristina Emanuelsson och hennes kollega Lars Eriksson har rest från Västergötland för att medverka vid Ulva kvarn. De är nöjda med försäljningen av deras hantverk, allt knutet till Vikingatiden, även om gärdagen var väl varm. – Vi säljer kläder och trä- och läderprodukter för stora och små och idag har intresset varit stort. Det är första gången vi är här, men vi kommer gärna tillbaka.

Sagoberättaren Rosenfinken samlar vid flera tillfällen under söndagen en stor skara barn som vill höra henne berätta nordiska folksagor. Sagorna har hon hittat i gamla skrifter och gestaltar på ett medryckande sätt. – Vill ni höra en saga om blod, frågar hon och barnen i publiken ropar glatt att det vill de gärna.

TEXT O FOTO: ANNA LÖFVING



Grundaren av Riddarna af Bardhe, Richard Åhl (t.v.) och konferencier Erik Modin (t.h.).



Vackra sköldar hjälpte inte när barnen i publiken gick till attack.



Sara Normansson och Erik och Malin Rönn älskar historia och har tillsammans med sina familjer, grannar och vänner startat föreningen Vendthjod (Sällskapet för Vendeltid).



Föreningen Starke viking, med vältränade Joakim, Jonatan, Anders och Adam i spetsen, visade hur man spände musklerna på Vikingatiden.

En gömd skatt på Fyrisåns vatten



M/S Enköping byggdes 1868 och är det äldsta fartyget i världen som fortfarande går i reguljär trafik.

Vid Hamnplan nedanför Islandsfallet i Fyrisån guppar en gömd skatt i vattnet. M/S Enköping är världens äldsta passagerarfartyg som fortfarande är i trafik. Idag tar hon passagerare på bland annat turer från Uppsala till Skoklosters slott.

Det är förmiddag och M/S Enköping ligger förtöjd vid Hamnplan nedanför Islandsfallet. Christer Ahlberg och Marjo Hansson är två av de som jobbar ombord i sommar. Under åtta sommarveckor går passagerarfartyget enligt tidtabell torsdag till söndag från Hamnplan i Fyrisån. Under dagarna styr skutan mot Skoklosters slott och på kvällarna blir det rätkryssning.

Christer och Marjo har ansvar för serveringen, baren och ser till att passagerarna har det bra ombord. Christer gör sin femte säsong på M/S Enköping, är dessutom utbildad däcksmän och assisterar kaptenen vid avfärd och förtöjning.

M/S Enköping byggdes 1868 och är det äldsta fartyget i världen som fortfarande går i reguljär trafik. För Christer, Marjo och den övriga besättningen blir det långa och intensiva dagar, men arbetsmiljön ombord klagar de inte på. Jämfört med andra jobb är de överens om att M/S Enköping slår det mesta. – Det är en fantastisk båt och en helt underbar miljö att jobba i, säger Christer.

Precis som passagerarna uppskattar de möjligheten att få se djurlivet både på Fyrisån och i Ekoln under turerna. Bäver, häger, kungsfiskare, iller och vattensnok är några djur de fått se ombord i sommar.

Turerna till Skokloster går till och med 16 augusti och rätkryssningen till och med den 15 augusti i år. Resten av året ligger M/S Enköping hemmavid i Stockholms Nybrokajen och kör charterbokningar, där de som bokar själv bestämmer turen. Fartyget kan bokas till allt från företagsfester till examensfirande och bröllop. Motorn går varm mellan april och december, men även

enstaka turer förekommer under vintermånaderna.

– Men veckorna nu på sommaren när vi kör enligt tabell är något extra. Det är helt fantastiskt, säger Marjo, som får medhåll från Christer.

Idag är båten k-märkt och inredd enligt 1920-talsstil. Båten rymmer två matsalar och två utedäck. Med sina 158 år har M/S Enköping varit med om en hel del. Christer berättar i mån av tid mer än gärna om båtens historia, turerna och namnen som hon haft genom åren. Båten har desutom råkat ut för incidenter som bränder, grundstötningar och även sjunkit på grunt vatten. Lika många gånger har hon reparerats, och restaurerades 1989–1990 när Strömma AB köpte båten och tog tillbaka det ursprungliga namnet Enköping.

Sommarturerna är populära både bland turister som vill se fartyget och upptäcka Skoklosters slott, semesterfirare och en del sällskap som återvänder år efter år. Många passagerare imponeras av den vackra båten och barn framförallt vill gärna se förarhytten, vilket de

gärna får göra när tillfälle ges. – Alla som kommer ombord är här för att de verkligen vill vara här. De är glada, uppskattar det vackra fartyget och att få komma ut på vattnet, säger Christer.

Mer information om bokningar och biljetter hittar du på stromma.com

TEXT OCH FOTO: EMMA TAPPER



M/S Enköping är k-märkt och inredd enligt 1920-talsstil.

SISTA VECKORNA PÅ ÅBERGS MUSEUM

RUNE ANDRÉASSON

Världens starkaste
utställning.



VISAS T.O.M. 27 SEPTEMBER.



ÅBERGS
MUSEUM

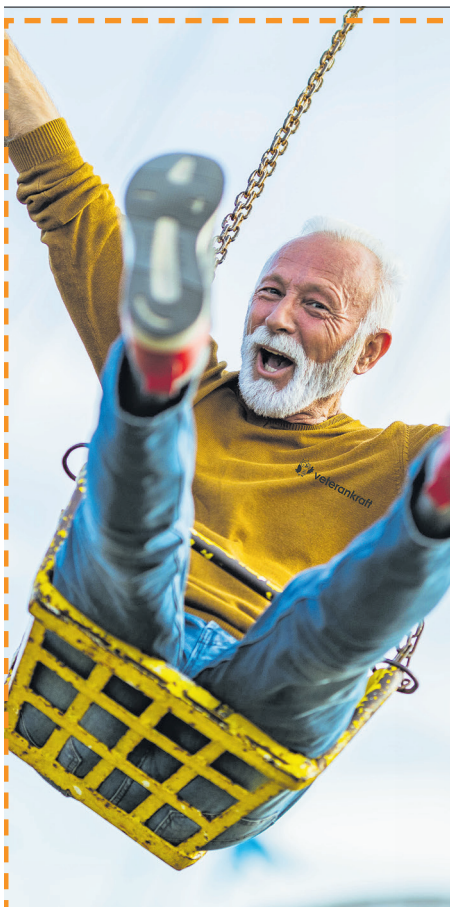
OCH RESTAURANG

ÖPPET: Mån-sön 11-16 • Bålsta

Tel 08-411 00 40 • abergsmuseum.se • abergsshop.se



Må-Fr 12-18 Lö 12-16
Övre Slottsgatan 14C, Uppsala



Anmäl ditt
intresse genom att
skanna QR-koden
eller gå in på:
veterankraft.se
/upsala



Vi har öppet hela sommaren!

Njut av semestern, vi hjälper er med:

- | | |
|------------|----------------|
| ✓ Städning | ✓ Trädgård |
| ✓ Hantverk | ✓ Omsorg |
| ✓ Tillsyn | ✓ & mycket mer |

**Vi fixar
RUT & ROT
avdraget!**

Är du **pensionär** och vill jobba med oss?
Vi har stort behov av arbetskraft. **Ansök idag.**



veterankraft

Uppsala/Roslagen/Enköping
upsala@veterankraft.se | tel: 018-84 39 300

 **Utvecklingspartiet
demokraterna**

“Uppsala behöver ett eget energibolag”

Uppsala är idag beroende av externa energibolag, ett monopoliserat fjärrvärmesystem och en elmarknad där priserna snabbt förändras. I en orolig omvärld avlöser energikriserna varandra. Samtidigt har vi stora lokala energiresurser som inte används fullt ut.

Av Uppsalabornas matavfall och avloppsslam produceras biogas och värme. Biogasen kan driva bussar, sopbilar och elverk och fungerar även som lokal baskraft när elpriserna är som högst. Solkraft kan byggas över bassänger, depåer, VA-anläggningar och andra tekniska ytor som kommunen redan använder.

“I dag är energiresurserna utspridda mellan olika verksamheter. UP vill därför att Uppsala kommun och Region Uppsala bildar ett gemensamt energibolag”, säger Johan Ulin (UP).

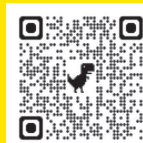
“Uppsala har redan resurserna. Med ett eget energibolag kan vi använda dem bättre, få kontroll över kostnaderna och stå starkare i nästa energikris”, säger Ulf Tillman (UP).

Utvecklingspartiet demokraterna föreslår:

1. Bilda ett gemensamt energibolag för Uppsala kommun och Region Uppsala. Gärna i samverkan med näringslivet.
2. Bygga ut och samordna lokal biogas, solkraft, spillvärme, energilagring och reservkraft.

Läs mer om partiets politik på www.updem.se

Läs mer om UP:s förslag i
debattartikeln:
“Ta tillbaka kontrollen över
energiförsörjningen”



Vänster: Ulf Tillman (UP). Höger: Johan Ulin (UP).
“I en orolig omvärld med kris och energikriser
behöver Uppsala kommun ta tillbaka kontrollen
över energiförsörjningen” säger Johan Ulin.

”Hallå! Är det någon hemma här?” – Om fossiler som gömts i sanden på Biotopia



”Det är så tacksamt att jobba med det här”, säger Andreas Karlström, som läser till lärare men sommartid är guide på Biotopia. Folke och Lycke gräver efter fossil i den stora ”sandlådan” i Vasaparken bredvid museet. ”Jag gillar dinosaurier mest”, berättar Folke. ”Och jag gillar sniglar”, säger Lycke.

Det är lördag eftermiddag och sommaren närmar sig slutet. På Biotopia, ett av Uppsalas mest besökta museer, märks det ännu ingen nedgång i besöksantalet. Andreas Karlström, som sommarjobbar som informatör och guide, ler. – Det är mycket folk här varje

dag. Mest uppsalabor och turister från Sverige, men också ganska många utländska besökare.

En av Andreas uppgifter i sommar är att berätta för barn (och vuxna) om fossiler. Varje onsdag och lördag samlas intresserade inne i museet för en introduktion, där Anderas informerar om vad fossiler egentligen är, hur de kunnat bevaras under lång tid och varför

de är intressanta att lära sig mer om. Han börjar med att fråga dagens besökare hur gamla de är? – Jag är 4 år, säger Folke, som tillsammans med kompisen Lycke, som fyller 5 år imorgon, slagit sig ner på golvet. – Jag är 77 år, säger Folkes morfar.

Andreas nickar.

– Och fossilerna vi ska prata om nu är ungefär 500 miljoner år gamla.

En fossil är en rest av ett förhistoriskt djur och kan bestå av ett skal, en skelettdel, en tand eller något annat som bevarats under till exempel ett djupt lager av sand.

– Hur dog djuren då, frågar Lycke och Andreas berömmar honom.

– En bra fråga, men det vet man ju inte riktigt. De blev kanske uppätta av andra djur, som inte åt av skelettet.

Folke knackar på snäckan framför sig.

– Hallå, är det någon hemma här?

Efter en stund beger sig den lilla gruppen ut i Vasaparken, där Andreas ber barnen gräva i en stor sandlåda, där flera fossiler finns gömda. Nästan genast hittar barnen delar av de förhistoriska djuren och Ario, som anslutit lite senare, och hans föräldrar gräver frenetiskt.

– Ni behöver inte gräva så djupt, säger Andreas. De flesta fossiler ligger ganska lättillgängligt till.

Många av de fossiler som hittats i Uppland är rester av djur som

tidigare har levt i vatten, marina ryggradslösa djur med hårda skal eller skelett. Det är fiskar, musslor, snäckor, koraller och så kallade trilobiter.

– Det är ett slags leddjur, berättar Andreas, som var väldigt vanliga i haven för flera hundra miljoner år sedan.

Småpojkar i den stora

sandlådan utanför Biotopia frågar efter dinosaurier. Särskilt Folke är väldigt intresserad av dem.

– Jag älskar dinosaurier, finns det rester av dem här?

Att det fanns levande dinosaurier

i Sverige för ungefär 100 miljoner år sedan vet man, men just i Uppland var de ovanliga. Här har det inte hittats några fossil efter dem, vilket beror på bergarter och jordlager som inte kunnat bevara resterna. I Skåne finns däremot mycket rester – fossiler – av dinosaurier bevarade.

– Men vi vet att de fanns här i Uppland också, säger Andreas.

Övriga dagar under sommaren

(förutom måndag) kan den som är intresserad lyssna på Andreas och hans kolleger två gånger per dag. Kvart över elva och tre. Du ser på Biotopias hemsida vad ”föreläsningarna” handlar om de olika tiderna och var och när du ska vara på plats. Allting är kostnadsfritt och ingen anmälan krävs.

– Det är så viktigt att barn – och vuxna – lär sig mer om den förhistoriska tiden, avslutar Andreas. Man får en förståelse för tiden och livet på jorden för länge sedan, vilket ger en förståelse också för hur vi lever idag.

TEXT O FOTO: ANNA LÖFVING

VI KAN INTE VÄNTA

AMNESTY.SE/
BLIMEDLEM

AMNESTY
INTERNATIONAL





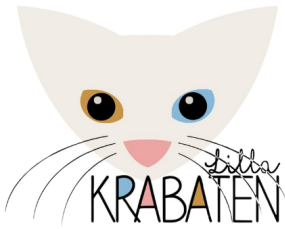
**STÄNGT FÖR OMVÅRDNAD.
ÖPPET FÖR FRAMTIDEN.**

Reginateatern håller stängt tills vidare.
Ett hus behöver ibland omsorg. Det gäller människor också.
Vi vet ännu inte när vi kan öppna igen, men vi lovar att berätta så snart vi vet mer. Tills dess hittar ni oss på sociala medier och på vår hemsida. Vi ses igen.



reginateatern instagram facebook

R•E•G•I•N•A•
återvänder så fort som möjligt



**DIN LOKALA LEKSAKSAFFÄR
MED DET LILLA EXTRA OCH
PERSONLIG SERVICE**

Hos oss hittar ni
kvalitetsleksaker och mycket
mer för alla tillfällen.

*Leksaker för den nyfödda, dopet & kalaset.
Spel, Pussel och Pysse!*

Vi har det och mycket mer..

**VÄLKOMMEN TILL OSS PÅ
KUNGSÄNGSGATAN 13**

Swisha till

123 129 50 21

Människor i **Ukraina** flyr för sina liv. De behöver
akut nödhjälp. Swisha en gåva idag!

Vildfåglar

– ingen feelgood, men om drömmar, vänskap och framtidstro

– Jag tror att många idag längtar efter en annan värld. Eller en annan tid. När framtiden inte kändes så hopplös.

Det är fredag och framför mig på Café Ofvandahls sitter en av Uppsalas mest framstående författare just nu. Vi har träffats tidigare, Ellinor Skagegård och jag, men det är tre år sedan – när hennes förra bok, *Quelqu'une*, kom ut. Den handlar om stjärnreportern Märta Lindqvists liv under tidigt 1900-tal. 2019 gav Ellinor ut *För dig ska musiken bara vara ett smycke*, som beskriver den tyska tonsättaren Fanny Mendelssohns gärningar. De båda berättelserna är till allra största delen autentiska, där dagböcker och sanna historieskildringar ligger till grund. Den nya boken, som är anledningen till dagens möte, är uppbyggd på ett annat sätt.

– *Vildfåglar* är min första roman. Jag har gjort mycket historisk research, allt från läsning i arkiv till att titta på gamla fotografier och boken är baserad på några verkliga händelser, men min huvudperson är helt fiktiv.

Ellinor, som är från Uppsala, har skrivit i hela sitt liv. Hon har arbetat – och arbetar – som jour-

nalist på olika stora tidningar och hon har alltid varit intresserad av sin omvärld och av historia. Att vara nyhetsreporter var dock inte Ellinors grej. Hon ler.

– Nog det värsta jag varit med om! Stressigt och kortsiktigt och passade mig inte alls.

Istället älskar hon att grota ner sig i stora projekt. Att ha tid till research, gärna bakåt i tiden och få berätta en historia på djupet. Och hennes berättelser, såväl inom journalistiken som när hon skriver böcker, ska ha en mening. Ellinor betraktar omvärlden, den dåtida eller nutida, och reflekterar över det som sker. Tiden runt det förra sekelskiftet samt det tidiga 1900-talet har alltid särskilt fascinerat henne.

– Det är en period som inte är så omskriven. Från tiden runt och efter de båda världskrigen finns mycket skildrat, men perioden före är inte lika förekommande i kulturen.

I Sverige var kvinnor på universitetet om inte vanliga, så ändå inte unika under tidigt 1900-tal. Ellinor kallar de studentskor som hon skriver om i *Vildfåglar* för den andra generationen kvinnliga studenter i Sverige. Den första generationen, i slutet av 1800-talet, var rebeller och forcerade många hinder. Den andra, där huvudpersonen Lottie Jung och hennes vänner ingår, hamnade i lite av ett vakuum. Vad gör vi nu med den frihet vi fått? Med alla möjligheter den gett oss? – De mötte på ett sätt en ny verklighet, men var också tvungna att förhålla sig till den gamla. Oskrivna regler om ansvar, familjeliv och äktenskap, yrkesval och politik fanns överallt.

Vildfåglar handlar om fyra nära vänner, som alla studerar vid universitetet i Uppsala. Lottie kommer från landsbygden runt Gävle, men hennes vänner är från Stockholm och vana vid



Uppsalaförfattaren Ellinor Skagegård ger nu ut sin tredje bok och första roman, *Vildfåglar*.

ett annat liv. Deras vänskap blir djup och kan sägas vara grunden i berättelsen, samtidigt som de drömmer om den stora kärleken och hoppas möta en man och få bilda familj.

– Drömmar som krossas, säger Ellinor. *Vildfåglar* är ingen feel-goodhistoria, utan många gånger det motsatta.

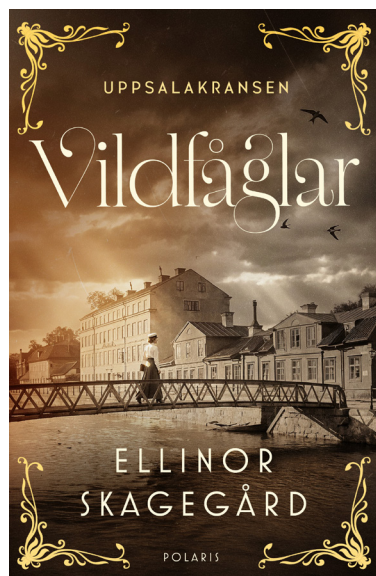
Ett av bokens mysterium, som Ellinor uttrycker det, är ett självmord som sker bland vännerna och anledningen till den berättelsen är tre verkliga självmord som Ellinor fick vetskap om under resercharbetet till sin förra bok. Livet för många unga kvinnor i början på 1900-talet var inte enkelt. – Jag blev nyfiken på hur det kunde gå så långt som till

självmord. Ramarna som kvinnorna levde efter var svåra och snäva.

Ändå är den värld som Vildfåglar bjuder in till full av framtidstro och en kamp för att kvinnor skulle få det bättre. Det hoppas Ellinor att hon lyckats förmedla och att hennes läsare ska uppskatta.

– *Vildfåglar* är första i trilogin *Uppsalakransen*. I de två återstående delarna kommer man att få följa Lottie och hennes värld, ungefär fram till 1920. Genom världskrig, kvinnliga vänskaper, arbete och förstås, drömmen om kärleken.

Vildfåglar ges ut av bokförlaget Polaris.





"Ett trivsammare Uppsala är möjligt.
Byt ut det rödgröna styret efter 12 år!"
Jonas Segersam, Kommunalråd

BÄTTRE UTAN SPÅRVÄG

1

STOPPA SPÅRVÄGEN
BYGG TRÄDGÅRDSSTAD
ISTÄLLET

2

LÅT ÄLDRE SJÄLVA
BESTÄMMA VEM SOM
UTFÖR INTIMHYGIENEN

3

SÄNK P-AVGIFTERNA
OCH SÄG NEJ TILL
TRÄNGSELSKATT

POLITISKT REKLAMMEDDELANDE

Sponsor: Kristdemokraterna. Meddelandet är kopplat till Kristdemokraternas deltagande i allmänna val i Sverige 13 september 2026. QR till transparensmeddelande:



Televerkets hus

– ett av Uppsalas byggnadsminnen

”Som en ’Vasaborg’ ligger Televerkets hus i hörnet av Bangårdsgatan och Kungsängsgatan i centrala Uppsala.” Så skriver Länsstyrelsen Uppsala om detta hus, som inte väcker stort uppseende i dag. Huset är i fyra våningar och byggdes 1916-1917 i den nationalromantiska stil som hade slagit igenom inom arkitekturen på 1910-talet.

Fasaden i Televerkets hus är av mörkt, handslaget tegel. Det sistnämnda tillverkades genom en metod där blöt lera släpptes ner i en form för att brännas. På så sätt fick man fram en känsla av att det var gjort för hand med naturliga färgskiftningar och en schattering som gav ytan liv. Det var ett sätt att få sådana byggnader att se ålderdomliga ut. Huset har burspråk, det vill säga utbyggnader från den vanliga väggen med fönster – stora och småspröjsade.



Aron Johansson, arkitekten bakom Televerkets hus i Uppsala. Ur Nordisk familjebok 1910.



Televerkets hus i Uppsala, byggt 1916-1917. Foto: Jarvis

En spröjs är en list som delar ett fönster, och förr i tiden användes spröjs för att sätta samman många små glasrutor till ett stort fönster.

Arkitekten bakom Televerkets hus hette Aron Johansson och han levde mellan 1860 och 1936. Han var på sin tid en mycket omtalad och uppskattad arkitekt. Hans livsöde är intressant. Fadern var torpare i Småland och utvandrade med sin hustru till USA 1877. Då var sonen 17 år och tydligen en talang av stora mått. Han fick understöd av olika mecenater, bland andra den kände köpmannen och donatorn James Dickson. Aron Johansson var i slutet av 1800-talet en av Sveriges mest anlitade arkitekter. Allra mest känd för att han ritade både riksdags- och riksbankshuset i Stockholm 1894. Riksdagshuset användes första gången vid 1905 års riksdag. Bankbyggnaden var klar 1906. På 1920-talet ritade han telegrafhus i Lund och Halmstad. Det sistnämnda är ganska likt Uppsalas.

Länge var den stora byggnaden i centrum stadens telefon- och telegrafverksamhet, och i början

av 1920-talet kunde omkring 10 000 lokalanslutningar administreras härifrån.

Ända fram till 1950-talet kunde uppsalabor utan egen telefon (till exempel studenter) gå till Televerkets hus i hörnet av Bangårdsgatan och Kungsängsgatan för att ringa. Där fanns det tysta hytter att gå in i när samtalet var klart att kopplas. Man kunde välja mellan vanligt samtal (som kunde ta timmar att få fram om det var kö på linjerna) eller ett dyrare il-samtal för att gå före i kön. När samtalet var över betalade man till någon av telefonisterna som arbetade där. Televerket användes av Televerket fram till 1977 och hade då kapacitet för omkring 10 000 abonnenter. I dag ägs huset av Uppsala akademiförvaltning, en fristående organisation som förvaltar stiftelser med anknytning till Uppsala universitet.

Det finns flera anledningar till att Televerkets hus är ett byggnadsminne: Den till det yttre välbevarade byggnaden har ett betydande arkitekturhistoriskt värde som en av få nationalromantiska

byggnader i Uppsala. Byggnaden berikar intrycket av arkitektonisk mångfald i stadsdelen. Televerkets hus berättar om teknikens historia, telefonens och kommunikationens historia och har såsom telefon- och telegrafstation ett stort kultur- och teknikhistoriskt värde.

I dag är Televerkets hus en modern kontors- och affärsfastighet i kvarteret Draken och ägs och förvaltas av Uppsala Akademiförvaltning. Det är en attraktiv plats för kommersiella verksamheter. Bland välkända kontorshyresgäster genom åren kan exempelvis Sveriges Radio nämnas. Tidigare har det i gatuplanet varit klassiska skomakerier och hantverksbutiker och nu finns där butiker av olika slag.



Exempel på burspråk. Hotell Continental i Halmstad.

TEXT: BIRGITTA MARKENDAHL

Deadline för annonsbeställning till nästa papperstidning är 28/8. Mejla: annons@ofreslotts-media.se eller ring 0760-05 13 19. Tidningen finns i ställen från den 4/9 – digitalt redan den 2/9. Du kan även annonsera på vår hemsida, där artiklarna publiceras kontinuerligt. Kontakta oss för mer information!



VÄLKOMMEN TILL KVÄNUM

Låt dig inspireras av tidlös design och eleganta miljöer i både klassisk och modern stil, för både kök, bad och dressing room.

Kontakta oss gärna för att boka ett möte med våra inredare.
Öppettider hittar du på kvanum.se/showrooms



KVÄNUM UPPSALA

Svartbäcksgatan 39 • 018-12 33 50

kvanum.com